

Vad kostar granskning?

Anders Ivarsson Westerberg

Förvaltningsakademin

Centrum för högre förvaltningsutbildning
och forskning vid Södertörns högskola

Vad ska granskning leda till?

- Leda till följsamhet mot lagstiftningen
- Ökad effektivitet med samhällsresurser
- Bättre kontroll
- Högre transparens
- Lärande

= Att vi gör saker på rätt sätt med rätt resurser i enlighet med lagstiftning

Vad säger forskningen om granskning?

- Samhällstrend
- Olika granskningsformer
- Balansgång mellan kontrollerande och främjande granskning
- Ofta kritisk till dess möjligheter
- Ofta fokuserar forskningen på negativa effekter

Effekter av granskning/tillsyn

- Svårt att påvisa entydiga effekter
- Beror på situation och omständigheter

- Negativa eller oförutsedda effekter:

Ex fasad, särkoppling, Window dressing, hyckleri, ritualer, riktar uppmärksamhet, kostar pengar, urholkar tillit

Varför är det så svårt?

- Komplext (inte bara komplicerat...)
- Inga tydliga kausala samband mellan insatser och effekter
- Andra faktorer eller t.o.m. slump kan ha lika stor betydelse (liksom all styrning i organisationer eller i samhället)
- Tid, andra aktörer, förändring

Granskningens kostnader

- Direkt kostnad för utföraren
- Indirekt kostnad för den som granskas, administrativ ”underhead”
- Dolda kostnader
 - granskningsundvikande administration
 - försämrad arbetsmiljö
 - minskad tillit

Vad kostar det?

- Direkta kostnader * 2?
- Exempel:
Skolinspektion
Forskningsutvärderingen Fokus

Exklusive de dolda kostnaderna...

Är granskningen värd sitt pris?

- När överstiger kostnaderna för granskning nyttan av densamma?
- Vad är alternativkostnaden?
- Om man på förhand beräknad de totala kostnaderna för tillsyn/granskning – skulle man istället välja något annat (sätt att styra)?